

ΤΥΠΙΚΟΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ

(ἄνευ ἑορτασίμου ἀκολουθίας)

Σημείωσις. τὸ πλῆρες κείμενον μετὰ τῶν ὑποσημειώσεων βλέπε εἰς «Συμβολήν» 18 (2007), σ. 3-25

1) ΑΙ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΙ ΑΠΟ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΩΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΗΣ

§1. Εἰσαγωγικά. αἱ ἀκολουθίαι ἐκάστης ἡμέρας ἄρχονται ἀπὸ τοῦ ἑσπερινοῦ (ὁ ὁποῖος τελεῖται τὸ ἑσπέρας τῆς προηγουμένης) καὶ λήγουν μετὰ τὴν θ' ὥραν. τὸ ἰσχύον Τυπικὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (διορθωθὲν καὶ ἀνασυνταχθὲν ὑπὸ Γεωργίου Βιολάκη, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1888) [ἐφεξῆς Τ.Μ.Ε.] ἀναφέρει καθημερινὴν τέλεσιν ἑσπερινοῦ, μεσονυκτικοῦ, ὄρθρου, καὶ θ' ὥρας, ἀκόμη καὶ ἂν δὲν τελεσθῆ ἡ θεία λειτουργία. εἰδικῶς δὲ τὴν θ' ὥραν τοποθετεῖ εὐθὺς πρὸ τοῦ ἑσπερινοῦ, οἷον εἰς συνημμένως. ἐν συνεχείᾳ δίδεται τὸ βασικὸν τυπικὸν γενικῶς διὰ τὰς καθ' ἡμέραν ἀκολουθίας ἄνευ ἑορτῆς ἢ μνήμης ἁγίου καὶ ἐκτὸς μεγάλης τεσσαρακοστῆς (διὰ τὰ σάββατα ἀκολουθεῖ ἰδιαιτέρα ἐνότης). αἱ παροῦσαι ὁδηγίαι δίδονται κυρίως βάσει τοῦ Τ.Μ.Ε., λαμβάνονται ὅμως ὑπόψιν καὶ ἄλλα τυπικά, ἰδίως ἐνθα διασώζεται ἀρχαιότερα καὶ ὀρθότερα τάξεις. λεπτομερέστεραι διατάξεις εὑρηνται ἐπίσης εἰς τὴν Προθεωρίαν τοῦ Τ.Μ.Ε. (σ. 3-62), εἰς τὸ Τυπικὸν τοῦ Γ. Ῥήγα (Τ.Γ.Ρ. σ. 29-170, 185-214, 220-229, 241-249) καὶ εἰς τὸ Σύστημα Τυπικοῦ (ὑπὸ π. Κων/νου Παπαγιάννη, ἔκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, σ. 45-124).

Ο ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

§2. Ἐναρξίς. εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θ' ὥρας ὁ ἱερεὺς «Εὐλογητὸς ὁ Θεός». ὁ ἀναγνώστης «Δεῦτε προσκυνήσωμεν» καὶ τὸν προοιμιακὸν ψαλμόν. [ἂν δι' οἰονδήποτε λόγον δὲν προηγηθῆ ἡ θ' ὥρα, ἡ ἔναρξίς γίνεται ὡς ἐξῆς: «Εὐλογητός... Βασιλεῦ οὐράνιε...» τρισάγιον. «Παναγία Τριάς... Πάτερ ἡμῶν... Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία...» «Κύριε, ἐλέησον» (12κἀκίς), Δόξα, Καὶ νῦν, «Δεῦτε προσκυνήσωμεν» καὶ ὁ προοι-

μιακός.] ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ διάκονος τὴν μεγάλην συναπτὴν με ἐκφώνησιν ὑπὸ τοῦ ἱερέως «Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα».

Σημείωσις. συμμετέχοντος τυχὸν διακόνου αἱ συναπταὶ καὶ λοιπαὶ αἰτήσεις λέγονται ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὰ ἐν τῷ εὐχολογίῳ καὶ τῷ ἱεροδιακονικῷ διαλαμβανόμενα.

§3. Ψαλτήριον. ἀναγινώσκειται τὸ ἐνδιάτακτον κάθισμα τοῦ ψαλτηρίου εἰς τρεῖς στάσεις (πλὴν τῆς κυριακῆς ἐσπέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν στιχολογεῖται ψαλτήριον). μετὰ τὴν πλήρωσιν τῆς α' καὶ τῆς β' στάσεως ὁ ἀναγνώστης λέγει· Δόξα, Καὶ νῦν. «Ἀλληλούια, ἀλληλούια, ἀλληλούια, δόξα σοι, ὁ Θεός» (γ'). «Κύριε, ἐλέησον» (γ'). Δόξα, Καὶ νῦν, καὶ συνεχίζει μετὰ τὴν ἐπομένην στάσιν. μετὰ τὴν γ' στάσιν λέγει· «Ἀλληλούια, ἀλληλούια, ἀλληλούια, δόξα σοι, ὁ Θεός» (γ'). «Ἡ ἐλπίς ἡμῶν, Κύριε, δόξα σοι». εὐθύς ὁ ἱερεὺς (ἢ ὁ διάκονος) τὴν μικρὰν συναπτὴν με ἐκφώνησιν ὑπὸ τοῦ ἱερέως «Ὅτι σὸν τὸ κράτος».

§4. Κεκραγάρια. ψάλλονται ὑπὸ τῶν χορῶν κατ' ἀντιφωνίαν πλήρεις οἱ στίχοι τῶν 4 ψαλμῶν τοῦ «Κύριε, ἐκέκραξα» (ὡς ἔχουν ἐν τῷ Ψαλτηρίῳ) εἰς τὸν διατεταγμένον ἦχον τῆς ἐβδομάδος (ἢ εἰς τὸν ἦχον τῶν τροπαρίων τοῦ μηναίου, ὡσάκις παραλείπεται ἢ παρακλητικῆ) μέχρι τοῦ στίχου «Γεννηθήτω τὰ ὦτά σου». ἐφόσον δὲν γίνεται εἴσοδος, ἢ πύλη τοῦ βήματος μένει κεκλεισμένη, ὁ δὲ ἱερεὺς εἰσερχόμενος διὰ τῆς νοτίου πύλης ἐξέρχεται ἐκ τῆς βορείου θυμιῶν εἰς τὸ «Κατευθυνθήτω» μετὰ μόνου τοῦ ἐπιτραχηλίου. οἱ χοροὶ ψάλλουν ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ στίχου «Ἐὰν ἀνομίας» 6 τροπάρια στιχηρὰ (γνωστὰ καὶ ὡς «ἐσπέρια στιχηρὰ» ἢ «κεκραγάρια») ἐκ τῆς παρακλητικῆς (τὰ τῆς ἡμέρας τοῦ τυχόντος ἦχου τῆς ἐβδομάδος) καὶ ἐκ τοῦ μηναίου, ὡς ἐξῆς.

§5. α') Ἐὰν τὸ μηναῖον ἔχη μίαν ἀκολουθίαν ἄνευ δοξαστικοῦ ἢ μετ' ἐν μόνον δοξαστικόν, ψάλλονται τρία στιχηρὰ τοῦ τυχόντος ἦχου ἐκ τῆς Παρακλητικῆς (τῆ μὲν κυριακῆ καὶ δευτέρᾳ ἐσπέρας προτιμητέα τὰ 3 δεύτερα στιχηρὰ, τῆ δὲ τρίτῃ τετάρτῃ καὶ πέμπτῃ ἐσπέρας τὰ 3 πρῶτα) καὶ ἕτερα τρία ἐκ τοῦ Μηναιίου (ἂν τυχὸν τὸ Μηναῖον ἔχη περισσότερα στιχηρὰ, λέγονται μόνον τρία, τὰ δὲ λοιπὰ καταλιμπάνονται).

β') Ἐὰν τὸ μηναῖον ἔχη μίαν ἀκολουθίαν μετὰ δύο δοξαστικὰ ἐν τῷ ἐσπερινῷ ἢ δύο ἀκολουθίας μετὰ ἢ ἄνευ δοξαστικοῦ, ψάλλονται καὶ τὰ ἐξ κεκραγάρια στιχηρὰ μόνον ἐκ τοῦ μηναιίου· ἂν εἶναι ὀλιγώτερα ἀπὸ 6, δευτεροῦνται ὅσα χρειάζονται (ἂν τὸ μηναῖον ἔχη 3 κεκραγάρια καὶ ἕτερα 3 προσόμοια ὡς ἀπόστιχα, τότε τὰ κεκραγάρια ψάλλονται ἀνὰ μίαν καὶ εἶτα τὰ ἀπόστιχα τοῦ μηναιίου, διότι εἰς τὸν στίχον θὰ ψαλοῦν τὰ τῆς παρακλητικῆς).

§6. Μετὰ τὰ κεκραγάρια στιχηρὰ ψάλλεται Δόξα, τὸ ἰδιόμελον τοῦ μηναιίου (ἐὰν ὑπάρχη), Καὶ νῦν, τὸ μετ' αὐτὸ ὁμόηχον θεοτοκίον (τῆ τρίτῃ καὶ πέμπτῃ ἐσπέρας ἀντὶ θεοτοκίου ψάλλεται ὁμόηχον σταυροθεοτοκίον).

ἂν δὲν ὑπάρχη δοξαστικόν, τότε Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ θεοτοκίον (ἢ σταυροθεοτοκίον) τοῦ μηναίου.

§7. «Φῶς ἰλαρόν». εἰς τοὺς καθημερινοὺς ἑσπερινοὺς εἴσοδος δὲν γίνεται (Τ.Μ.Ε. σ. 44· ἐξαιρέσεις βλέπε ἐνταῦθα εἰς §54). μετὰ τὸ θεοτοκίον τῶν ἑσπερίων εὐθὺς τὸ «Φῶς ἰλαρόν» ἄνευ μέλους. ὁ ἱερεὺς ἐκφωνεῖ «Ἐσπέρας, προκείμενον», οἱ χοροὶ ψάλλουν ἐναλλάξ ἐκ τρίτου τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας (μετὰ τοῦ στίχου αὐτοῦ) καὶ εὐθὺς λέγεται τὸ «Καταξίωσον, Κύριε». εἶτα τὰ πληρωτικὰ («Πληρώσωμεν τὴν ἑσπερινὴν δέησιν») μὲ ἐκφώνησιν ὑπὸ τοῦ ἱερέως «Εἶη τὸ κράτος».

Σημείωσις. Κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν ἐν τῷ ἑσπερινῷ ψάλλεται προκείμενον, ὅταν ἐν τῷ ὄρθρῳ ψάλλεται «Θεὸς Κύριος». εἰ δ' ἄλλως ἀντὶ προκειμένου ψάλλεται τὸ «Ἀλληλούια».

§8. Ἀπόστιχα. εὐθὺς ψάλλονται ὅπωςδῆποτε τὰ ἀπόστιχα τῆς παρακλητικῆς· τὸ πρῶτον ἄνευ στίχου· τὸ β' μὲ στίχον «Πρὸς σὲ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου»· τὸ γ' μὲ στίχον «Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε» (ὄρα τοὺς στίχους πλήρεις εἰς τὸ ὠρολόγιον ἢ τὸ ἐγκόλπιον ἀναγνώστου καὶ ψάλτου· τῇ τετάρτῃ ἑσπέρας ἀντ' αὐτῶν λέγονται στίχοι εἰς ἀποστόλους). Δόξα, τὸ διὰ τὰ ἀπόστιχα ἰδιόμελον τοῦ μηναίου, ἂν ὑπάρχη, Καὶ νῦν, τὸ μετ' αὐτὸ ὁμόηχον θεοτοκίον ἢ σταυροθεοτοκίον (ἐν τρίτῃ καὶ πέμπτῃ ἑσπέρας)· εἰ δ' ἄλλως Δόξα, Καὶ νῦν, θεοτοκίον ἢ σταυροθεοτοκίον τῆς Παρακλητικῆς.

§9. Ἀπολυτίκια. μετὰ τὰ ἀπόστιχα τὸ «Νῦν ἀπολύεις» (λεγόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν συνήθως ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἢ τοῦ προεστῶτος, χωρὶς ὅμως τοῦτο νὰ εἶναι ὑποχρεωτικόν), ἐν συνεχείᾳ δὲ (χωρὶς ἀμῆν) ἀπαγγέλλεται τὸ τρισάγιον κ.λπ. καὶ μετὰ τὴν ἐκφώνησιν «Ὅτι σοῦ ἐστίν» εὐθὺς ψάλλονται τὰ ἀπολυτίκια ὡς ἐξῆς.

α') Ἐὰν ἡ ἀκολουθία τοῦ μηναίου ἔχῃ ἔστω καὶ ἐν δοξαστικόν (ἐν τῷ ἑσπερινῷ ἢ ἐν τῷ ὄρθρῳ), ψάλλεται τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου τοῦ μηναίου, Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ ὁμόηχον θεοτοκίον ἢ σταυροθεοτοκίον ἐκ τῶν ἀρμοδιῶν διὰ τὰς καθημερινὰς (ὄρα εἰς ὠρολόγιον «θεοτοκία ἀπολυτίκια»). [Ἐὰν τὸ μηναῖον ἔχῃ δύο ἀκολουθίας, δικαιοῦνται ἀπολυτικίου ὁ ἅγιος ὁ ἔχων δοξαστικά. ἐὰν δικαιοῦνται ἀμφότεροι οἱ ἅγιοι ἀπολυτικίου, λέγεται τὸ τοῦ ἑνός, Δόξα, τὸ τοῦ ἑτέρου, Καὶ νῦν, θεοτοκίον ἢ σταυροθεοτοκίον τῶν καθημερινῶν ὁμόηχον εἰς τὸ τελευταῖον ἀπολυτίκιον.]

β') Ἐὰν ἡ ἀκολουθία τοῦ μηναίου στερῆται δοξαστικοῦ, ψάλλεται τὸ ἀπολυτίκιον τῆς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος μετὰ τοῦ οἰκείου θεοτοκίου (ὄρα εἰς ὠρολόγιον «Ἀπολυτίκια ἐν ταῖς λοιπαῖς τῆς ἐβδομάδος ἡμέραις ψαλλόμενα ὅτε οὐκ ἔστιν ἑορτή»).

Σημείωσις. εἰς ὠρισμένας μνήμας ἀποστόλων ἢ δικαίου τινὸς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης λέγονται τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν ἀπολυτίκια, καὶ τοι ἢ ἐν τῷ μηναίῳ ἀκολουθία αὐτῶν στερεῖται δοξαστικοῦ.

§10. Ἀπόλυσις. μετὰ τὰ ἀπολυτικά ὁ ἱερεὺς τὴν ἐκτενῆ ἀπὸ τοῦ «Ἐλέησον ἡμᾶς» μέχρι τέλους, οἱ δὲ χοροὶ εἰς ἐκάστην αἴτησιν «Κύριε, ἐλέησον» (τρὶς). ὁ ἱερεὺς: «Σοφία». ὁ ἀναγνώστης: «Εὐλόγησον». ὁ ἱερεὺς: «Ὁ ὢν εὐλογητός». ὁ προεστὼς (ἢ ὁ ἀναγνώστης): «Ἀμήν. Στερεώσαι Κύριος ὁ Θεός». ὁ ἱερεὺς: «ὑπεραγία θεοτόκε»... ὁ ἀναγνώστης: «Τὴν τιμιωτέραν». ὁ ἱερεὺς: «Δόξα σοι, ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι». ὁ ἀναγνώστης: Δόξα, Καὶ νῦν. «Κύριε, ἐλέησον» (τρὶς): «Εὐλόγησον». ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν τῆς μεγάλης ἀπολύσεως: «Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν» κ.τ.λ. καὶ τὸ «Δι' εὐχῶν».

ΑΠΟΔΕΙΠΝΟΝ ΚΑΙ ΜΕΣΟΝΥΚΤΙΚΟΝ

§11. Τὸ μικρὸν ἀπόδειπνον ἀναγινώσκεται (ἐν τῷ νάρθηκι) καθ' ἐκάστην ἑσπέραν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὡς ἐν τῷ ὠρολογίῳ (πλὴν τῶν ἡμερῶν τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς, ἐν αἷς λέγεται τὸ μέγα ἀπόδειπνον, καὶ πλὴν τῆς ἑβδομάδος τῆς διακαινησίμου, ὅτε λέγεται ἡ εἰδικὴ πασχάλιος ἀκολουθία). ἀπόλυσις μικρά. ἰδίᾳ ἐν ταῖς ἱεραῖς μοναῖς εἰς τὰ ἀπόδειπνα εἶναι δυνατόν νὰ ψάλλωνται ἢ ἀναγινώσκωνται οἱ δι' οἰονδήποτε λόγον καταλιμπανόμενοι κανόνες τοῦ μηναίου ἢ ἀκόμη καὶ κανόνες ἐκ τοῦ θεστοκαρίου.

Σημείωσις. Ἐν ταῖς ἐνοριαῖς συνήθως τελοῦνται τὰ ἀπόδειπνα τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς, τῶν δὲ λοιπῶν ἡμερῶν σπανίως.

§12. Μεσονυκτικὸν ἀναγινώσκεται (ἐν τῷ νάρθηκι) τὸ καθ' ἡμέραν, ὡς ἐν τῷ ὠρολογίῳ. ἐν τέλει τῆς ἀκολουθίας ὁ ἱερεὺς λέγει: «Ἐλέησον ἡμᾶς, ὁ Θεός» καὶ τὰ λοιπά, «Ὅτι ἐλεήμων», τὴν εὐχὴν τῆς μικρᾶς ἀπολύσεως, εἶτα τὸ «Εὐξώμεθα ὑπὲρ εἰρήνης» κ.λπ. καὶ τὸ «Δι' εὐχῶν». τὸ μεσονυκτικὸν σχολάζει κατὰ τὰς ἀγρυπνίας, τὴν καθαρὰν δευτέραν καὶ ἀπὸ τῆς μεγάλης πέμπτης ἕως τῆς κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ συμπεριλαμβανομένης.

Ο ΟΡΘΟΣ

§13. Ἐναρξίς. μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ μεσονυκτικοῦ ὁ ἱερεὺς (ἐντὸς τοῦ βήματος) ἐκφωνεῖ: «Εὐλογητός ὁ Θεός». [ἂν δι' οἰονδήποτε λόγον δὲν προηγήθῃ τὸ μεσονυκτικόν, τότε ὁ ἱερεὺς μετὰ τὸ «Εὐλογητός» λέγει καὶ τὸ «Βασιλεῦ οὐράνιε».] εἶτα ὁ ἀναγνώστης τὸ τρισάγιον κ.λπ.. ὁ ἱερεὺς «Ὅτι σοῦ ἐστίν».

Ἐν ταῖς ἱεραῖς μοναῖς μετὰ τὸ «Ὅτι σοῦ ἐστίν» λέγεται τὸ «Κύριε, ἐλέησον» (12κᾶκις), Δόξα, Καὶ νῦν, «Δεῦτε προσκυνήσωμεν» καὶ οἱ ψαλμοὶ ιθ' καὶ κ' ὡς ἐν τῷ ὠρολογίῳ. μετὰ τοὺς ψαλμοὺς πάλιν Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ τρισάγιον κ.λπ., καὶ τὸ «Ὅτι σοῦ ἐστίν». [ἐνίοτε ἢ τάξις αὕτη τηρεῖται –ἰδίᾳ κατὰ τὴν μεγάλην Τεσσαρακοστήν– καὶ ἐν ταῖς ἐνοριαῖς.]

§14. Ὁ ἀναγνώστης τὰ τροπάρια «Σῶσον, Κύριε», Δόξα, «Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ», Καὶ νῦν, «Προστασία φοβερὰ». ὁ ἱερεὺς τὴν δέησιν «Ἐλέησον ἡμᾶς, ὁ Θεός» (ὁ ἀναγνώστης εἰς ἐκάστην αἴτησιν τὸ «Κύριε, ἐλέησον» τρίς, ἄνευ μέλους), «Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν», «...ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου» καὶ τὴν ἐκφώνησιν «Ὅτι ἐλεήμων». ὁ ἀναγνώστης «Ἐν ὀνόματι Κυρίου εὐλόγησον, πάτερ». ὁ ἱερεὺς «Δόξα τῇ ἀγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ...»

§15. **Ἐξάψαλμος.** ἐν συνεχείᾳ ἀναγινώσκεται ὁ ἐξάψαλμος, ἀκροωμένου τοῦ λαοῦ ἐν ὀρθίᾳ στάσει καὶ ἐν πάσῃ σιωπῇ καὶ κατανύξει. μετὰ τὴν πλήρωσιν τοῦ γ' ψαλμοῦ ἐξέρχεται ὁ ἱερεὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ βήματος καὶ συνεχίζει μυστικῶς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐωθινῶν εὐχῶν ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνοσ τοῦ δεσπότη Χριστοῦ. πληρωθέντος τοῦ ἐξαψάλμου ἐκφωνεῖται ἡ μεγάλη συναπτὴ, ἥ τοι τὰ εἰρηνικά, μὲ ἐκφώνησιν ὑπὸ τοῦ ἱερέως «Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα».

§16. **Ἀπολυτίκια.** εἶτα ψάλλεται κατὰ τὸν ἦχον τοῦ α' ἀπολυτικίου τῆς ἡμέρας τὸ «Θεὸς Κύριος» τετράκις, τὸ πρῶτον ἄνευ στίχου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία μετὰ τῶν ὠρισμένων στίχων, οἳ τινες ἀπαραιτήτως προτάσσονται. ἀκολουθῶς ψάλλονται τὰ ἐν τῷ ἑσπερινῷ ἀπολυτίκια (§9)· ἂν ὅμως ὑπάρχη ἐν ἀπολυτίκιον (μετὰ θεοτοκίου), ἐπαναλαμβάνεται αὐτὸ εἰς τὸ Δόξα, εἰς δὲ τὸ Καὶ νῦν τὸ θεοτοκίον.

Σημείωσις. Κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν τὸ «Θεὸς Κύριος» ἐψάλλετο, μόνον ὅταν ἡ ἀκολουθία εἶχε δοξολογίαν μεγάλην· εἰ δ' ἄλλως ἐψάλλετο τὸ «Ἀλληλουῖα» καὶ κατόπιν τὰ ἀπολυτίκια, ὅπως σήμερον συμβαίνει κατὰ τὴν μεγάλην ἑβδομάδα.

§17. **Καθίσματα.** μετὰ ταῦτα [ἀναγινώσκονται τὰ ἐνδιάτακτα καθίσματα τοῦ ψαλτηρίου, καθ' ὃν τρόπον ἀνεγνώσθησαν ἐν τῷ ἑσπερινῷ], αἴτησις καὶ ἐκφώνησις «Ὅτι σὸν τὸ κράτος». οἱ χοροὶ ἐναλλάξ ψάλλουν τὰ ὑμολογικὰ καθίσματα τῆς παρακλητικῆς εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν, κατόπιν δὲ ὁ ν' ψαλμὸς χῦμα.

§18. **Κανόνες.** ἐὰν ἐν τῷ μηναίῳ ὑπάρχη εἷς κανὼν, λέγονται οἱ δύο τῆς παρακλητικῆς καὶ ὁ εἷς τοῦ μηναίου· ἐὰν ἐν τῷ μηναίῳ ὑπάρχουν δύο κανόνες, λέγεται ὁ πρῶτος τῆς παρακλητικῆς καὶ οἱ δύο τοῦ μηναίου. περισσότεροι τῶν τριῶν κανόνων δὲν συμπάλλονται. εἰς ἐκάστην ὥδην προτάσσεται ὁ εἰρμὸς μόνον τοῦ α' κανόνος, αἱ δὲ ὥδαὶ τῶν λοιπῶν κανόνων λέγονται ἄνευ εἰρμῶν. εἰς τὰ τροπάρια τῶν κανόνων προτάσσονται ἀρμόδιοι στίχοι ἢ προῦμνια (βλέπε §19), ἐφόσον ἐν ταῖς ἐνορίαις δὲν ἀναγινώσκονται αἱ ἀντίστοιχοι βιβλικαὶ ὥδαὶ τοῦ ὄρθρου.

§19. **Προῦμνια τῶν κανόνων.** εἰς τὰ κατανοκτικὰ τροπάρια: «Δόξα σοι, ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι» (τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰ σταυρώσιμα καὶ τὰ δεσποτικά). [εἰς τὰ ἀναστάσιμα (τῶν κυριακῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ τῶν καθημερινῶν τοῦ πεντηχοσταρίου)· «Δόξα τῇ ἀγίᾳ ἀναστάσει σου, Κύριε». εἰς

δὲ τὰ τυχόντα τριαδικά (ὁσάκις δὲν παραλείπονται)· «Ἁγία Τριάς ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς».] εἰς τοὺς κανόνας τῆς θεοτόκου καὶ τὰ θεοτοκία· «Ἵπεραγία θεοτόκε, σῶσον ἡμᾶς». εἰς τὰ τῶν ἀσωμάτων (ἐκάστης δευτέρας)· «Ἀρχάγγελοι τοῦ Θεοῦ, πρεσβεύσατε ὑπὲρ ἡμῶν». εἰς τὰ τοῦ προδρόμου (ἐκάστης τρίτης)· «Προφῆτα τοῦ Χριστοῦ, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν» (τὸ αὐτὸ καὶ εἰς κανόνα προφήτου). εἰς τὰ ἀποστολικά (ἐκάστης πέμπτης)· «Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ, πρεσβεύσατε...» εἰς ἓνα ἀπόστολον· «Ἀπόστολε τοῦ Χριστοῦ, πρέσβευε...» εἰς τὰ μαρτυρικά, τὰ τῶν ἱεραρχῶν καὶ τῶν ἀγίων γενικῶς· «Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, πρεσβεύσατε...» εἰς ἓνα μάρτυρα ἢ ἅγιον γενικῶς· «Ἅγιε τοῦ Θεοῦ, πρέσβευε...» εἰς τὰ ὁσιακά· «Ὅσιε τοῦ Θεοῦ, πρέσβευε...» εἰς γυναίκας ἀγίας· «Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, πρεσβεύσατε...» εἰς μίαν γυναίκα ἀγίαν· «Ἁγία τοῦ Θεοῦ, πρέσβευε...» Ὅπου ὅμως ἀναγινώσκονται (ἐκ τοῦ Ὁρολογίου) αἱ βιβλικαὶ ᾠδαὶ τοῦ ὄρθρου, ἀντὶ ἄλλων προϋμνίων εἰς τὰ τροπάρια προτάσσονται οἱ ἀρμόδιοι στίχοι τῶν ᾠδῶν. εἰς τὰ δύο τελευταῖα τροπάρια τοῦ τελευταίου κανόνος ἐκάστης ᾠδῆς ἀπαραιτήτως λέγομεν Δόξα... Καὶ νῦν..., ἀλλ' εἰς τὸ προτελευταῖον τροπάριον τῆς ἡ' ᾠδῆς (μόνον εἰς τοὺς κανόνας τοὺς φαλλομένους ἐν τῷ ὄρθρῳ) ἀντὶ τοῦ Δόξα Πατρί... λέγομεν «Εὐλογοῦμεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα τὸν Κύριον· ὑμνοῦμεν καὶ ὑπερυψοῦμεν αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας».

§20. **Μεσώδια καθίσματα.** μετὰ τὴν γ' ᾠδὴν τῶν κανόνων ψάλλεται ὁ τοῦ τελευταίου κανόνος εἰρμός τῆς γ' ᾠδῆς. μικρὰ συναπτὴ καὶ ἐκφώνησις «Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεός ἡμῶν». εἶτα ψάλλεται τὸ μεσώδιον κάθισμα τοῦ μηναίου, Δόξα, τὸ αὐτό, Καὶ νῦν, τὸ θεοτοκίον ἢ (ἐν τετάρτῃ καὶ παρασκευῇ) σταυροθεοτοκίον. ἐὰν εἰς τὸ μηναῖον ὑπάρχουν δύο καθίσματα, ψάλλεται τὸ α' ἄνευ στίχου, τὸ β' μὲ τὸ Δόξα, καὶ τὸ θεοτοκίον (ἢ σταυροθεοτοκίον) μὲ τὸ Καὶ νῦν.

§21. **Κοντάκιον καὶ συναξάριον.** μετὰ τὴν f' ᾠδὴν τῶν κανόνων ψάλλεται ὁ τοῦ τελευταίου κανόνος εἰρμός τῆς f' ᾠδῆς. μικρὰ συναπτὴ, ἐκφώνησις «Σὺ γὰρ εἶ ὁ βασιλεύς», καὶ ἀναγινώσκειται τὸ κοντάκιον τοῦ μηναίου, ἐὰν ὑπάρχη, εἰ δ' ἄλλως, τὸ κοντάκιον τῆς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος (τῇ δευτέρᾳ τῶν ἀσωμάτων «Ἀρχιστράτηγοι Θεοῦ», τῇ τρίτῃ τοῦ προδρόμου «Προφῆτα Θεοῦ», τῇ τετάρτῃ καὶ τῇ παρασκευῇ τοῦ σταυροῦ «Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ», τῇ πέμπτῃ τῶν ἀποστόλων «Τοὺς ἀσφαλεῖς» ὄρα ταῦτα εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν τυπικῶν ἐν τῷ Ὁρολογίῳ). εἶτα τὸ συναξάριον τῶν ἀγίων τῆς ἡμέρας ἐκ τοῦ μηναίου μετὰ τῶν στίχων αὐτοῦ.

§22. Ἐν ταῖς καθημεριναῖς δὲν ψάλλονται καταβασίαι, ἐκτὸς ἂν τύχη ἐορτὴ ἢ μνήμη ἐπισημῶς ἐορταζομένου ἀγίου. (οἱ ἐνταῦθα ἀναφερόμενοι

εἰρμοὶ ἐν τέλει τῶν ᾠδῶν γ', ς', ἥ καὶ θ' δὲν λέγονται ὡσαύτως ψάλλονται καταβασίαι.)

§23. Ἡ ᾠδὴ τῆς θεοτόκου. μετὰ τὴν θ' ᾠδὴν τῶν κανόνων ψάλλεται μετὰ τοῦ στίχου «Αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν καὶ προσκυνοῦμεν τὸν Κύριον» ὁ εἰρμὸς τῆς ἥ ᾠδῆς τοῦ τελευταίου τῆς ἡμέρας κανόνος. ὁ ἱερεὺς «Τὴν θεοτόκον καὶ μητέρα τοῦ φωτός», καὶ οἱ χοροὶ ψάλλουν τὴν ᾠδὴν τῆς θεοτόκου «Μεγαλύνει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν Κύριον» ἐπισυνάπτοντες εἰς ἕκαστον στίχον τὸν εἰρμὸν «Τὴν τιμιωτέραν τῶν χερουβίμ». εἶτα ψάλλεται ὁ εἰρμὸς τῆς θ' ᾠδῆς τοῦ τελευταίου κανόνος, καὶ τὸ «Ἄξιον ἐστίν». μικρὰ συναπτὴ καὶ ἐκφώνησις «Ὅτι σὲ αἰνοῦσι πᾶσαι αἱ δυνάμεις».

Σημείωσις. κατὰ τὴν μοναστικὴν τάξιν μετὰ τὴν ἥ ᾠδὴν τῶν κανόνων λέγεται ὁ εἰρμὸς αὐτῆς εἰς τὸ «Αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν» εἶτα στιχολογεῖται ἡ ᾠδὴ τῆς θεοτόκου, συνημμένως δὲ ψάλλεται ἡ θ' ᾠδὴ τῶν κανόνων (ἐὰν τυχὸν στιχολογῶνται αἱ ᾠδαὶ τοῦ ὄρθρου, τὰ τροπάρια τῶν κανόνων λέγονται μετὰ τῶν στίχων τῆς ᾠδῆς τοῦ Ζαχαρίου), ὁ εἰρμὸς καὶ τὸ «Ἄξιον ἐστίν».

§24. Ἐξαποστειλάρια. κατόπιν ψάλλονται τὰ τῆς ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος ἑξαποστειλάρια μετὰ τῶν θεοτοκίων αὐτῶν, ὡς ἐν τῷ ὠρολογίῳ (ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου) ἢ ἐν τῇ παρακλητικῇ. ἐὰν ὑπάρχουν ἑξαποστειλάρια εἰς τὸ μηναῖον, λέγεται πρῶτον τὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος (ἄνευ τοῦ θεοτοκίου) καὶ εἶτα τὸ τοῦ μηναίου μετὰ τοῦ θεοτοκίου αὐτοῦ.

Σημείωσις. κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν, εἰς τὰς νηστησίμους ἡμέρας καὶ τὰ σάββατα, μὴ ὑπάρχοντος ἑορταζομένου ἀγίου, ἀντὶ ἑξαποστειλαρίων ἐλέγετο τὸ φωταγωγικὸν τοῦ ἤχου τῆς ἑβδομάδος.

§25. Αἴνοι. α) ἐὰν τὸ μηναῖον ἔχη στιχηρὰ τροπάρια ἐπιγραφόμενα «εἰς τοὺς αἴνους», συμφώνως μὲ τὸ Τ.Μ.Ε. (σ. 49 §5) ψάλλεται τὸ «Πᾶσα πνοή» κ.λπ. μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν στίχων αὐτοῦ εἰς τὸν ἦχον τῶν στιχηρῶν, μέχρι τοῦ στίχου «Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ», ἀπὸ δὲ τοῦ στίχου «Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυναστείαις αὐτοῦ» ψάλλονται εἰς 4 τὰ στιχηρὰ τῶν αἰνῶν, Δόξα, τὸ ιδιόμελον αὐτῶν, Καὶ νῦν, ὁμόηχον θεοτοκίον (ἢ ἐν τετάρτῃ καὶ παρασκευῇ σταυροθεοτοκίον).

Σημείωσις. κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ τὸ ἐν χρήσει ὠρολόγιον τὸ μέγα, ὁ 1ος στίχος τοῦ 148 ψαλμοῦ ψάλλεται μετὰ τοῦ «Πᾶσα πνοή», μόνον «εἰ ἔστι κυριακὴ ἢ δεσποτικὴ ἑορτὴ ἢ ἅγιος ἔχων μεγάλην δοξολογίαν». εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις παραλείπεται ἡ φράσις «Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον» καὶ ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ «Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν» καὶ τὰ λοιπὰ ὡς ἐν τῷ ψαλτηρίῳ καὶ τῷ ὠρολογίῳ.

β) Ἐὰν τὸ μηναῖον δὲν ἔχη τροπάρια αἰνῶν, λέγονται μόνον οἱ τρεῖς ψαλμοὶ τῶν αἰνῶν 148, 149, 150 (ἄνευ μέλους), καὶ εἶτα οἱ στίχοι Δόξα, Καὶ νῦν ἄνευ τροπαρίου τινός. εὐθύς «Σοὶ δόξα πρέπει» καὶ ἡ δοξολογία χῦμα. εἶτα «Πληρώσωμεν τὴν ἑωθινήν» κ.λπ. μὲ ἐκφώνησιν ὑπὸ τοῦ ἱερέως «Σὸν γὰρ ἐστὶ τὸ ἐλεεῖν».

Σημείωσις. κατ' ἄλλην τάξιν, ὅταν τὸ μνηαῖον δὲν ἔχη τροπάρια αἰνῶν, μετὰ τοὺς τρεῖς ψαλμοὺς τῶν αἰνῶν, εἰς τὸ Δόξα, Καὶ νῦν, λέγομεν τὸ ἐφύμνιον «Δόξα σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς» (ἄνευ μέλους). εἶτα «Σοὶ δόξα πρέπει», καὶ τὰ λοιπά.

§26. **Ἀπόστιχα τῶν αἰνῶν.** εἶτα ψάλλονται «εἰς τὸν σάχον» τὰ τῆς παρακλητικῆς στιχηρά (τὰ ἐπιγραφόμενα καὶ «ἀπόστιχα τῶν αἰνῶν» ἢ «ἀπὸ στίχου στιχηρά»), τὸ μὲν α' ἄνευ στίχου, τὸ δὲ β' μετὰ στίχου «Ἐνεπλήσθημεν τὸ πρωί...», τὸ δὲ γ' μετὰ στίχου «Καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης...» (ὄρα εἰς ὠρολόγιον· τῇ πέμπτῃ πρωὶ λέγονται στίχοι εἰς ἀποστόλους), Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ θεοτοκίον (ἢ σταυροθεοτοκίον) τῆς παρακλητικῆς. ἐὰν ὅμως ἐν τῷ μνηαίῳ μετὰ τὴν διάταξιν «τὰ στιχηρὰ τῆς ὀκτωήχου» παρατίθεται δοξαστικόν, ἀντὶ τοῦ θεοτοκίου τῆς παρακλητικῆς ψάλλεται Δόξα, τὸ ἰδιόμελον τοῦ Μνηαίου, Καὶ νῦν, τὸ ὁμόηχον θεοτοκίον (ἢ σταυροθεοτοκίον) αὐτοῦ.

§27. **Ἀπολυτίκια τέλους.** μετὰ ταῦτα «Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι» (λεγόμενον σήμερον συνήθως ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἢ τοῦ προεστῶτος, χωρὶς τοῦτο νὰ εἶναι ὑποχρεωτικόν), ἐν συνεχείᾳ δὲ (χωρὶς ἀμῆν) τρισάγιον κ.λπ. «Ὅτι σοῦ ἐστίν» ἀπολυτίκια ὡς ἐν τῷ ἐσπερινῷ (§9), ἀλλὰ θεοτοκίον λέγομεν ἐκ τῶν εἰδικῶν διὰ τὸ τέλος τοῦ καθημερινοῦ ὄρθρου θεοτοκίων (ὄρα ἐν τέλει τοῦ ὠρολογίου τὰ ψαλλόμενα θεοτοκία εἰς ἕκαστον ἡχὸν ἐν ὄλῳ τῷ ἐνιαυτῷ)· τὸ θεοτοκίον εἶναι πάντοτε ὁμόηχον μὲ τὸ πρὸ αὐτοῦ ψαλὲν ἀπολυτίκιον. εἶτα ἡ ἐκτενὴς δέησις καὶ ἡ μεγάλη ἀπόλυσις (ἂν θὰ τελεσθῇ λειτουργία, ταῦτα ἐν ταῖς ἐνορίαις συνήθως λέγονται μυστικῶς, ἐνῶ ψάλλονται τὰ ἀπόστιχα τῶν αἰνῶν ἢ –ἐν ἐορτίῳ ὄρθρῳ– ἡ μεγάλη δοξολογία).

§28. Μὴ τελουμένης τυχὸν λειτουργίας εὐθὺς μετὰ τὰ ἀπολυτίκια [συνάπτεται ἢ α' ὥρα καὶ μετ' αὐτὴν] ὁ Ἀπόστολος καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἡμέρας. εἶτα ὁ ἱερεὺς (ἐκφώνως) τὴν ἐκτενὴ δέησιν καὶ τὴν μεγάλην ἀπόλυσιν ὡς ἐν §10.

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

§29. **Ἀντίφωνα.** Τελουμένης τῆς λειτουργίας ψάλλονται τὰ «συνήθη ἀντίφωνα» τῆς λειτουργίας (Τ.Μ.Ε., προθεωρία §37, καὶ τυπικὴ διάταξις τῆς καθ' ἡμέραν ἀκολουθίας §3), ὡς ἐν συνεχείᾳ.

Σημείωσις. Τὰ «συνήθη ἀντίφωνα» εἶναι δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθοῦν (ὡς ἀκριβῶς διαγράφονται κατωτέρω) ὄχι μόνον εἰς τὰς ἀπλᾶς καθημερινὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς καθημερινὰς μετὰ μνήμης ἀγίου, εἰς τὰς καθημερινὰς τῶν μεθεόρτων περιόδων (Τ.Μ.Ε., τυπικὴ διάταξις τῆς καθ' ἡμέραν ἀκολουθίας §5 καὶ ὑποσ. 3), καθὼς καὶ εἰς τὰς κυριακάς (ὅτε τὸ ἐφύμνιον «Σῶσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ» ψάλλεται μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ «ὁ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν»).

Ἀντίφωνον α' (ψαλμὸς 91)

Στίχος. Ἄγαθόν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ καὶ φάλλειν τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Στίχος. Τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρωὶ τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου κατὰ νύκτα.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Στίχος. Ὅτι εὐθὺς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Δόξα, Καὶ νῦν.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Σημείωσις. Οἰονδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ α' ἀντίφωνον, πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ κατακλείεται μὲ τὸ Δόξα, Καὶ νῦν, ὅπως ἀκριβῶς γίνεται καὶ εἰς τὸ β' ἀντίφωνον.

Ἀντίφωνον β' (ψαλμὸς 92)

Στίχος. Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο, ἐνεδύσατο Κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο.

Πρεσβείαις τῶν ἁγίων σου σῶσον ἡμᾶς, Κύριε.

Στίχος. Καὶ γὰρ ἐστερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥ τις οὐ σαλευθήσεται.

Πρεσβείαις τῶν ἁγίων σου σῶσον ἡμᾶς, Κύριε.

Στίχος. Τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα, Κύριε, εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

Πρεσβείαις τῶν ἁγίων σου σῶσον ἡμᾶς, Κύριε.

Δόξα.

Πρεσβείαις τῶν ἁγίων σου σῶσον ἡμᾶς, Κύριε.

Καὶ νῦν.

Ὁ μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ...

Ἀντίφωνον γ' (ψαλμὸς 94)

Σημείωσις. Ἡ εἴσοδος τοῦ εὐαγγελίου γίνεται ψαλλομένου τοῦ γ' ἀντιφώνου.

Στίχος. Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ, ἀλαλάξωμεν τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ὁ ἐν ἁγίοις θαυμαστός, ψάλλοντάς σοι ἀλληλουσία.

Στίχος. Προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάξωμεν αὐτῷ, ὅτι Θεὸς μέγας Κύριος καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ὁ ἐν ἁγίοις θαυμαστός, ψάλλοντάς σοι ἀλληλουσία.

Στίχος. Ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς καὶ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων αὐτοῦ εἰσιν, ὅτι αὐτοῦ ἐστὶν ἡ θάλασσα, καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτὴν καὶ τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἔπλασαν.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ὁ ἐν ἀγίοις θαυμαστός, ψάλλοντάς σοι ἀλληλουσία.

Εἰσοδικόν

Στίχος. Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν Χριστῷ.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ὁ ἐν ἀγίοις θαυμαστός, ψάλλοντάς σοι ἀλληλουσία.

[Σημείωσις. Ἄν τὰ παρόντα «συνήθη ἀντίφωνα» χρησιμοποιηθοῦν ἐν κυριακῇ, εἶναι δυνατόν –κατὰ τὸ κρατοῦν σήμερον ἔθος– εἰς τὸ β' ἀντίφωνον νὰ ψαλῆ τὸ ἐφύμνιον «Σῶσον ἡμᾶς... ὁ ἀναστάς», εἰς δὲ τὸ γ' ἀντίφωνον νὰ ψαλῆ ὡς ἐφύμνιον τὸ ἀναστάσιμον ἀπολυτίκιον τοῦ ἤχου, τῶν ψαλμικῶν στίχων ἀμετακινήτων διαμενόντων.]

Μετὰ τὴν εἴσοδον, τὸ ἀπολυτίκιον τῆς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ ἀγίου τοῦ μηναίου (ἐὰν δικαιούται, κατὰ τὴν §9), καὶ τοῦ ἀγίου τοῦ ναοῦ. [εἰς τὸ Δόξα] τὸ κοντάκιον τῆς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος (ὄρα ἐν τῷ ὠρολογίῳ), [εἰς τὸ Καὶ νῦν] τὸ ἐπισφραγιστικὸν «Προστασία τῶν χριστιανῶν» (ἢ τὸ κοντάκιον τῆς περιόδου).

§30. Εἶτα τὸ τρισάγιον. προκείμενον, ἀπόστολος, ἀλληλουιάριον καὶ εὐαγγέλιον τῆς ἡμέρας, ὡς ὀρίζονται εἰς τὸ τυπικόν. εἰς τὸ «Ἐξαιρέτως» ψάλλεται τὸ «Ἄξιον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς». κοινωνικὸν τῆς ἡμέρας. εἰς τὸ «Σῶσον, ὁ Θεός, τὸν λαόν σου» ψάλλεται τὸ «Εἶδομεν τὸ φῶς». μετὰ τὴν ἐκφώνησιν «Πάντοτε νῦν καὶ αἰεί», ὁ χορὸς τὸν ἐπόμενον ἀρχαῖον ὕμνον·

«Πληρωθήτω τὸ στόμα ἡμῶν αἰνέσεώς σου, Κύριε,
ὅπως ὑμνήσωμεν τὴν δόξαν σου,
ὅτι ἠξίωσας ἡμᾶς μετασχεῖν
τῶν ἀγίων ἀθανάτων καὶ ἀχράντων σου μυστηρίων
στήριξον ἡμᾶς ἐν τῷ σῶ ἁγιασμῷ
ὄλην τὴν ἡμέραν μελετᾶν τὴν δικαιοσύνην σου
ἀλληλούια, ἀλληλούια, ἀλληλούια».

Σημείωσις. Τὸ «Πληρωθήτω» ψάλλεται κατὰ τὴν τάξιν ἐν πάσῃ θείᾳ λειτουργίᾳ, τελείᾳ ἢ προηγιασμένη, πλὴν τῆς μεγάλης πέμπτης (ὅτε ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ ὕμνου «Τοῦ δεῖπνου σου τοῦ μυστικοῦ»), τῆς κυριακῆς τοῦ πάσχα καὶ ὅλης τῆς διακαιησίμου ἐβδομάδος (ὅτε ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ «Χριστὸς ἀνέστη»).

Μετὰ τὴν ὀπισθάμβωνον εὐχήν, «Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου» ἐκ γ', «Εὐλογία Κυρίου», ἢ εὐχή τῆς μεγάλης ἀπολύσεως, τὸ «Δι' εὐχῶν» καὶ ὁ χορὸς τὸ «Ἀμήν».

2) ΑΙ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΙ ΤΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥ ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΗΣ

§31. Ὅσακις ἐν σαββάτῳ συμπάλλεται παρακλητικὴ, αἱ ἀκολουθίαι τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ τοῦ ὄρθρου δυνατὸν νὰ λάβουν δύο μορφάς. εἰδοποιὸς διαφορὰ αὐτῶν εἶναι ὅτι εἰς μὲν τὴν μίαν ἐν τῷ ὄρθρῳ ψάλλεται «Θεὸς Κύριος», εἰς δὲ τὴν ἑτέραν ἀντὶ τοῦ «Θεὸς Κύριος» ψάλλεται τὸ τριπλοῦν «Ἀλληλούια». ἀναλόγως ἐπηρεάζονται καὶ τὰ μεταβλητὰ στοιχεῖα τῆς λειτουργίας, κυρίως ἀπολυτίκια καὶ κοντάκια. ἐὰν ἐν σαββάτῳ ἡ τοῦ μηναίου ἀκολουθία ἔχη ἔστω καὶ ἐν δοξαστικόν, τότε ψάλλεται «Θεὸς Κύριος», ἐνῶ ἂν ἡ ἀκολουθία τοῦ μηναίου στερεῖται δοξαστικοῦ, τότε ψάλλεται «Ἀλληλούια». κατωτέρω παρατίθεται τὸ βασικὸν διάγραμμα ἑκατέρας περιπτώσεως πρὸς εὐχερῆ διάκρισιν καὶ ὀρθὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀκολουθίας. τὰ δὲ ὑπόλοιπα τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ σαββάτου, εἰς ἀμφοτέρων τὰς περιπτώσεις, ψάλλονται ὡς διευτυπώθησαν ἐν ταῖς καθ' ἡμέραν ἀκολουθίαις (§§2-30)· πλὴν πρὸ τοῦ ὄρθρου ἀναγινώσκεται τὸ μεσονυκτικὸν τοῦ σαββάτου ὡς ἐν τῷ ὠρολογίῳ.

Α'. Αἱ ἀκολουθίαι τοῦ Σαββάτου μετὰ τοῦ «Θεὸς Κύριος»

Ο ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

§32. Τῇ παρασκευῇ ἑσπέρας. [μετὰ τὸν προοιμιακὸν ἀναγινώσκεται τὸ ἰη' κάθισμα τοῦ ψαλτηρίου.] εἰς τὸ «Κύριε, ἐκέκραξα» (ψαλλόμενον ὡς ἔχει ἐν τῷ Ψαλτηρίῳ), τρία δεσποτικὰ ἢ νεκρώσιμα στιχηρὰ τῆς παρακλητικῆς (τὰ τυχὸν εὐρισκόμενα μαρτυρικὰ παραλείπονται) καὶ ἕτερα τρία τοῦ μηναίου. ἐὰν τὸ μηναῖον ἔχη τρία δοξαστικὰ συνολικῶς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἢ ἔχη δύο ἀκολουθίας ἀγίων, ψάλλονται τὰ στιχηρὰ τοῦ μηναίου εἰς 6 [ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐνίοτε –καὶ ἀναλόγως τῆς ἐπισημότητος τοῦ ἀγίου τοῦ μηναίου– ὅλοι οἱ νεκρώσιμοι ὕμνοι ἑσπερινοῦ καὶ ὄρθρου (καὶ ὁ νεκρώσιμος κανὼν) καταλιμπάνονται]. Δόξα, τὸ ἰδιόμελον τοῦ μηναίου, Καὶ νῦν, τὸ πρῶτον θεοτοκίον τοῦ ἤχου τῆς ληγούσης ἐβδομάδος ἐκ τῆς παρακλητικῆς. εἴσοδος δὲν γίνεται. τὸ «Φῶς ἰλαρὸν» ἄνευ μέλους, καὶ τὰ λοιπά.

§33. Ἀπόστιχα τὰ τῆς παρακλητικῆς, μαρτυρικὰ τρία καὶ νεκρώσιμον ἐν [εἰς τοὺς πλαγίους ἤχους λέγονται τὰ μαρτυρικὰ ἅ τινά εὐρίσκονται ὡς στιχηρὰ εἰς τὸ «Κύριε, ἐκέκραξα», καὶ εἶτα τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δύο νεκρωσίμων]· λέγονται δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἄνευ στίχου, τὸ δὲ β' μετὰ

στίχου «Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ», τὸ γ' μετὰ τοῦ «Τοῖς ἀγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ αὐτοῦ ἐθαυμάστωσεν ὁ Κύριος», τὸ δὲ νεκρώσιμον (ὅτε δὲν καταλιμπάνεται) μετὰ στίχου «Μακάριοι οὐς ἐξελέξω καὶ προσελάβου, Κύριε». Δόξα, τὸ ἐν τῷ μηναίῳ ιδιόμελον, ἐὰν ὑπάρχη, Καὶ νῦν, τὸ μετ' αὐτὸ ὁμόηχον θεοτοκίον. εἰ δ' ἄλλως, Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ θεοτοκίον τῆς παρακλητικῆς.

§34. Ἐὰν τὸ μηναῖον ἔχη εἰς τὸν στίχον τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ ἄλλο ιδιόμελον πρὸ τοῦ δοξαστικοῦ, καταλιμπάνεται τὸ νεκρώσιμον καὶ ψάλλεται τὸ τοῦ μηναίου μετὰ τοῦ οἰκείου στίχου. ἐπίσης συχνάκις παραλείπονται τὰ νεκρώσιμα, ἂν ἡ ἀκολουθία τοῦ μηναίου δὲν ἔχη σταυροθεοτοκία, ἐνῶ καταλιμπάνονται ὅπωςδήποτε ὅλα τὰ νεκρώσιμα (καὶ ὁ νεκρώσιμος κανὼν), ἂν ἐν τῷ ὄρθρω πρόκειται νὰ ψαλῆ μεγάλη δοξολογία.

§35. Τὸ ἀπολυτίκιον (ἢ τὰ ἀπολυτίκια, κατὰ τὰ ἐν §9 σημειωθέντα) τοῦ μηναίου, καὶ θεοτοκίον ὁμόηχον ἐκ τῶν πρώτων (τῶν «ἀναστασίμων» θεοτοκίων).

Ο ΟΡΘΟΣ

§36. Τῷ σαββάτῳ πρωί, εἰς τὸ «Θεὸς Κύριος» τὰ ἐν τῷ ἑσπερινῷ ἀπολυτίκια· ἂν ψάλλεται ἐν μόνον ἀπολυτίκιον, λέγεται δις μετὰ τοῦ Δόξα, εἰς δὲ τὸ Καὶ νῦν τὸ ὁμόηχον θεοτοκίον. [εἶτα τὰ καθίσματα τοῦ ψαλτηρίου ιϛ' καὶ ιζ' (ὁ «ἄμωμος» λέγεται εἰς στάσεις γ', ὡς καὶ τὰ λοιπὰ καθίσματα).] τὰ ὑμνολογικὰ καθίσματα ὡς ἐν τῇ παρακλητικῇ (ἂν παραλείπωνται οἱ νεκρώσιμοι ὕμνοι, θὰ παραλειφθοῦν καὶ τὰ νεκρώσιμα καθίσματα τῆς β' στιχολογίας). οὐδέποτε λέγονται τὰ νεκρώσιμα εὐλογητάρια ψαλλομένου «Θεὸς Κύριος» (ἀκόμη καὶ ἂν ψαλοῦν οἱ ὑπόλοιποι νεκρώσιμοι ὕμνοι)· ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὰ καθίσματα ὁ ν' ψαλμὸς χῦμα.

§37. Κανόνες οἱ δύο τοῦ σαββάτου ἐκ τῆς παρακλητικῆς καὶ ὁ τοῦ μηναίου. ἐὰν ἐν τῷ μηναίῳ εὐρίσκωνται δύο κανόνες, λέγεται ὁ πρῶτος τῆς παρακλητικῆς καὶ οἱ δύο τοῦ μηναίου. [σημειωτέον ὅτι κατὰ τὴν παλαιὰν τάξιν πρῶτος λέγεται ὁ κανὼν τοῦ μηναίου καὶ εἶτα οἱ τῆς παρακλητικῆς (ἢ οἱ δύο τοῦ μηναίου καὶ εἶτα ὁ πρῶτος τῆς παρακλητικῆς)· τοῦτο ἐφαρμόζει τὸ Τ.Μ.Ε. εἰς τὰ σάββατα τῶν νηστειῶν (τυπικὸν τριωδίου §27 καὶ §34).] εἰς ἐκάστην ὁδὴν ὁ α' κανὼν μετὰ τοῦ εἰρμοῦ αὐτοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ κανόνες ἄνευ εἰρμοῦ.

§38. Προῦμνια τῶν τροπαρίων (βλέπε καὶ §19). εἰς τὰ μαρτυρικὰ καὶ τὰ τῶν ἀγίων ἐν γένει «Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, πρεσβεύσατε ὑπὲρ ἡμῶν», εἰς δὲ τὰ θεοτοκία «Ἵπεραγία Θεοτόκε, σῶσον ἡμᾶς». εἰς τὸ νεκρώσιμον τροπάριον (τοῦ α' κανόνος τῆς παρακλητικῆς) «Μακάριοι οὐς ἐξελέξω καὶ

προσελάβου, Κύριε» εἰς τὸ α' τροπάριον τοῦ νεκρωσίμου κανόνος «Πρεσβείαις τῶν μαρτύρων σου ἀνάπαυσον, Κύριε, τὰς ψυχὰς τῶν δούλων σου», εἰς δὲ τὸ β' τροπάριον αὐτοῦ «Αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς αὐλισθήσονται» [ἂν δὲ ἀπαιτηθῆ στίχος εἰς τὸ γ' τροπάριον, «Καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν»]. εἰς τὰ δύο τελευταῖα τροπάρια τοῦ τελευταίου κανόνος ἐκάστης ᾠδῆς ἀπαραιτήτως Δόξα, Καὶ νῦν (εἰς τὴν ἡ' ἀντὶ τοῦ Δόξα τὸ «Εὐλογοῦμεν Πατέρα...»).

§39. Καταβασίαι δὲν ψάλλονται, ἀλλὰ μόνον οἱ εἰρμοὶ τῶν ᾠδῶν γ', f', ἡ' καὶ θ' τοῦ τελευταίου κανόνος, ὡς προεγράφη (§§21-23). μεσῶδια καθίσματα τὰ τοῦ μηναίου. κοντάκιον καὶ οἶκος τὰ τοῦ μηναίου, ἐὰν ὑπάρχουν, εἰ δὲ μή, τὸ μαρτυρικὸν τοῦ σαββάτου «Ὡς ἀπαρχὰς τῆς φύσεως». τὸ συναξάριον τοῦ μηναίου. στιχολογοῦμεν καὶ τὴν ᾠδὴν τῆς θεοτόκου «Τὴν τιμιωτέραν».

§40. Ἐξαποστειλάρια πρῶτον τὸ τοῦ σαββάτου «Ὁ οὐρανὸν τοῖς ἀστροῖς» ἢ «Ὁ ἐν ἀγίοις μόνος» (παρακλητικὴ, σάββατον α' ἤχου, ἢ ἐν τέλει αὐτῆς, εἰς τὰ ἐξαποστειλάρια τῆς ὅλης ἐβδομάδος), εἶτα τὰ τοῦ μηναίου, ἂν ὑπάρχουν, εἰ δὲ μή, τὰ λοιπὰ τοῦ Σαββάτου «Ὁ καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων» καὶ τὸ θεοτοκίον «Ἡμεῖς ἐν σοὶ καυχώμεθα» ἢ «Ὁ γλυκασμὸς τῶν ἀγγέλων».

§41. Ἐὰν τὸ μηναῖον ὀρίζῃ μεγάλην δοξολογίαν, ψάλλονται οἱ αἶνοι τοῦ μηναίου εἰς 4 μετὰ τοῦ δοξαστικοῦ καὶ τοῦ θεοτοκίου αὐτῶν δοξολογία μεγάλη, καὶ ἀπολυτίκιον ὡς ἐν §43.

§42. Μὴ λεγομένης μεγάλης δοξολογίας, ψάλλονται, ἐὰν ὑπάρχουν, τὰ διὰ τοὺς αἶνους στιχηρὰ τοῦ μηναίου μετὰ τοῦ Δόξα, Καὶ νῦν, αὐτῶν εἰ δὲ μή, ἀναγινώσκονται οἱ τρεῖς ψαλμοὶ τῶν αἰνῶν μὲ τοὺς στίχους Δόξα, Καὶ νῦν ἐν τέλει αὐτῶν (ἄνευ τροπαρίου [ἢ μὲ τὸ ἐφύμνιον «Δόξα σοὶ τῷ δείξαντι τὸ φῶς»]). εἶτα «Σοὶ δόξα πρέπει» καὶ ἡ δοξολογία χῦμα. εἰς τὰ ἀπόστιχα ψάλλονται τὰ ἀρμόδια στιχηρὰ τοῦ μηναίου, ἂν ἔχη· εἰ δ' ἄλλως, λέγονται τὰ τῆς παρακλητικῆς μαρτυρικὰ 3 (ἂν ὑπάρχουν 4 μαρτυρικά, καταλιμπάνομεν τὸ α', ἀλλ' εἰς τὸν βαρὺν ἤχον καταλιμπάνομεν τὸ δ'), καὶ ἐν νεκρώσιμον ἰδιόμελον. Δόξα, Καὶ νῦν, τὰ τοῦ μηναίου, ἂν ὑπάρχουν· εἰ δὲ μή, Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ θεοτοκίον τὸ μετὰ τὰ μαρτυρικὰ τῆς παρακλητικῆς. τὰ δὲ νεκρώσιμα προσόμοια τοῦ Θεοφάνους παραλείπονται ὡσάκις ψάλλεται ἐν σαββάτῳ «Θεὸς Κύριος» (τοῦτο τηρεῖται καὶ ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν δὲν παραλείπονται οἱ ὑπόλοιποι νεκρώσιμοι ὕμνοι).

§43. Ἀπολυτίκιον τέλους (ἢ ἀπολυτίκια) ὡς ἐν τῷ ἐσπερινῷ (§37), ἀλλὰ θεοτοκίον ὁμόηχον τὸ διὰ τὸ τέλος τοῦ ὄρθρου τοῦ σαββάτου (πρβλ. §27). ἂν ὅμως ἐψάλη δοξολογία μεγάλη, τὸ ὁμόηχον α' θεοτοκίον. [μὴ τελουμένης θείας λειτουργίας, μετὰ τὰ ἀπολυτίκια ὡς ἐν §28.]

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ

§44. Ἀντίφωνα καὶ εἰσοδικὸν τὰ «συνήθη» τῆς λειτουργίας (§29). μετὰ τὴν εἴσοδον, τὸ ἀπολυτίκιον (ἢ τὰ ἀπολυτίκια) τοῦ μηναίου, καὶ τοῦ ἁγίου τοῦ ναοῦ. ἐπισφραγιστικὸν κοντάκιον τοῦ σαββάτου «Ὡς ἀπαρχάς» κοινωνικὸν «Ἀγαλλιᾶσθε, δίκαιοι, ἐν Κυρίῳ· τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴνεσις· ἀλληλούια». ἐὰν ὁμως ἐψάλῃ δοξολογία μεγάλη, ἐπισφραγιστικὸν μὲν κοντάκιον τὸ «Προστασία τῶν χριστιανῶν» (ἢ τὸ τῆς περιόδου), κοινωνικὸν δὲ τὸ προσιδιάζον εἰς τὸν τιμώμενον ἅγιον. τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ὡς προεγράφησαν (§§29-30).

Β'. Αἱ ἀκολουθίαι τοῦ σαββάτου μετὰ τοῦ «Ἀλληλούια»

Ο ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

§45. Τῇ παρασκευῇ ἐσπέρας. [μετὰ τὸν προοιμιακὸν ἀναγινώσκειται τὸ ιη' κάθισμα τοῦ φαλτηρίου.] εἰς τὸ «Κύριε, ἐκέκραξα» (ψαλλόμενον ὡς ἐν τῷ φαλτηρίῳ), τὰ τρία μαρτυρικὰ τῆς παρακλητικῆς (εἰς τοὺς κυρίους ἤχους τὰ μαρτυρικὰ κεῖνται ὡς ἀπόστιχα) καὶ ἕτερα τρία στιχηρὰ τοῦ μηναίου. Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ πρῶτον θεοτοκίον τοῦ ἤχου τῆς ληγούσης ἐβδομάδος ἐκ τῆς παρακλητικῆς. ἄνευ εἰσόδου, «Φῶς ἱλαρὸν» χῦμα, καὶ τὰ λοιπὰ. τὰ ἀπόστιχα ἐκ τῆς παρακλητικῆς, ἢ τοι μαρτυρικὸν τοῦ ἤχου ἔν, καὶ δύο νεκρώσιμα μετὰ στίχων «Μακάριοι οὓς ἐξελέξω καὶ προσελάβου, Κύριε» καὶ «Αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς ἀυλισθήσονται» (εἰς τοὺς κυρίους ἤχους μαρτυρικὸν λέγεται τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὰ ἀπόστιχα τῆς πέμπτης ἐσπέρας, τὸ δὲ μὴ ὑπάρχον δεύτερον νεκρώσιμον ἀναπληροῦται διὰ τοῦ εὐρισκομένου εἰς τὸν ὄρθρον μετὰ τὰ μαρτυρικὰ ἀπόστιχα). Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ μετὰ τὰ ἀπόστιχα τοῦ ἐσπερινοῦ θεοτοκίον τῆς Παρακλητικῆς. ἀπολυτίκια τὰ τοῦ σαββάτου «Ἀπόστολοι μάρτυρες», Δόξα, «Μνήσθητι, Κύριε», Καὶ νῦν, «Μήτηρ ἁγία».

§46. Ἐὰν τὸ μηναῖον ἔχη δύο ἀκολουθίας ἁγίων, εἰς τὸ «Κύριε, ἐκέκραξα» ψάλλονται μόνα τὰ στιχηρὰ προσόμοια τοῦ μηναίου. Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ θεοτοκίον τῆς παρακλητικῆς. ἀπόστιχα τὰ 3 μαρτυρικὰ τοῦ ἤχου –ἐφόσον δὲν ἐψάλῃσαν εἰς τὸ «Κύριε, ἐκέκραξα»– καὶ ἔν νεκρώσιμον μετὰ τῶν οἰκείων στίχων (βλέπε §33), Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ θεοτοκίον τῶν ἀποστίχων τῆς παρακλητικῆς. ἀπολυτίκια τὰ τοῦ σαββάτου, ὡς ἀνωτέρω (§45).

Ο ΟΡΘΟΣ

§47. **Τῷ σαββάτῳ πρωί**, ἀντὶ τοῦ «*Θεὸς Κύριος*» ψάλλεται εἰς ἦχον β' τὸ τριπλοῦν «*Ἀλληλούια*» τετράκις μετὰ τῶν νεκρώσιμων στίχων αὐτοῦ (βλέπε εἰς τὸ ἐγκόλπιον τοῦ ἀναγνώστου). τὰ ἀπολυτίκια ὡς ἐν τῷ ἔσπερινῷ. μετὰ τὴν α' στιχολογίαν (τοῦ ιϛ' καθίσματος τοῦ ψαλτηρίου) ψάλλονται ὑμνολογικὰ καθίσματα μαρτυρικὰ 3, *Δόξα*, ἐν νεκρώσιμον, *Καὶ νῦν*, τὸ α' θεοτοκίον τοῦ ἦχου. εἶτα (στιχολογεῖται τὸ ιζ' κάθισμα –ὁ «ἄμωμος»– εἰς στάσεις β' καὶ) ψάλλονται τὰ νεκρώσιμα εὐλογητάρια (καὶ τὰ 8 ὡς ἐν τῷ ὠρολογίῳ). ἐν συνεχείᾳ ὁ ἱερεὺς μνημονεύει τῶν κεκοιμημένων ὡς καὶ ἐν τοῖς ψυχοσαββάτοις, καὶ ἀκολούθως ψάλλεται τὸ νεκρώσιμον κάθισμα τοῦ πλ. α' ἦχου «*Ἀνάπαυσον, σωτὴρ ἡμῶν*», *Δόξα*, τὸ τέλος αὐτοῦ, *Καὶ νῦν*, «*Ὁ ἐκ παρθένου ἀνατείλας*». εἶτα ὁ ν' ψαλμὸς χῦμα.

§48. **Κανόνες**, προὔμνια εἰς τὰ τροπάρια καὶ οἱ ἀντὶ καταβασιῶν εἰρμοὶ ὡς προεγράφησαν (§§37-39). μεσῶδια καθίσματα ψάλλονται τὰ τοῦ μηναίου. τὸ κοντάκιον τοῦ μηναίου, ἐὰν ὑπάρχη, εἰ δὲ μή, τὸ μαρτυρικὸν κοντάκιον τοῦ σαββάτου «*Ὡς ἀπαρχὰς τῆς φύσεως*» καὶ τὸ νεκρώσιμον «*Μετὰ τῶν ἀγίων*». ἀκολούθως τὸ συναξάριον τοῦ μηναίου. στιχολογοῦμεν «*Τὴν τιμιωτέραν*».

§49. **Ἐξαποστειλάρια** τὰ τοῦ μηναίου, ἂν ὑπάρχουν· εἰ δὲ μή, κατὰ τὴν ἀκριβείαν τῆς τάξεως λέγεται πρῶτον τὸ φωταγωγικὸν τοῦ ἦχου δίς, ὡς ἐν τῷ ὠρολογίῳ (Τ.Μ.Ε., τυπικὴ διάταξις τοῦ τριωδίου, §19 ὑποσ. 10), εἶτα τὸ ἑξαποστειλάριον τοῦ σαββάτου «*Ὁ καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων*» καὶ τὸ θεοτοκίον «*Ἡμεῖς ἐν σοὶ καυχώμεθα*» ἢ «*Ὁ γλυκασμὸς τῶν ἀγγέλων*».

§50. **Αἶνοι**. ψάλλονται οἱ αἶνοι μετὰ πάντων τῶν στίχων αὐτῶν καὶ λέγονται τὰ 4 μαρτυρικὰ τοῦ ἦχου (παραλείπεται τὸ τυχὸν πρὸ τοῦ θεοτοκίου ὑπάρχον νεκρώσιμον), *Δόξα*, *Καὶ νῦν*, εὐθὺς τὸ ἐν συνεχείᾳ θεοτοκίον. «*Σοὶ δόξα πρέπει*» καὶ ἡ δοξολογία χῦμα. εἶτα ψάλλονται ἀπαραιτήτως εἰς τὰ ἀπόστιχα τὰ νεκρώσιμα προσόμοια τοῦ Θεοφάνους μετὰ τοῦ θεοτοκίου αὐτῶν, ὡς ἐν τῇ παρακλητικῇ. ἐν τέλει δὲ τοῦ ὄρθρου τὰ ἀπολυτίκια ὡς ἐν τῷ ἔσπερινῷ.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ

§51. Ἀντίφωνα καὶ εἰσοδικὸν τὰ «*συνήθη*» τῆς λειτουργίας (βλέπε §29). μετὰ τὴν εἴσοδον, ἀπολυτίκια «*Ἀπόστολοι μάρτυρες*», «*Μνήσθητι, Κύριε*» καὶ τοῦ ναοῦ, καὶ εἶτα [*Δόξα*,] τὸ νεκρώσιμον κοντάκιον τοῦ

σαββάτου «Μετὰ τῶν ἀγίων», [Καὶ νῦν,] τὸ μαρτυρικὸν «Ὡς ἀπαρχάς» κοινωνικὸν τὸ νεκρώσιμον «Μακάριοι οὓς ἐξελέξω».

3) ΑΙ ΚΑΘ' ΗΜΕΡΑΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΙ ΕΙΣ ΠΡΟΕΟΡΤΙΟΝ ἢ ΜΕΘΕΟΡΤΟΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ

§52. Τὰ μὲν προεόρτια τῶν δεσποτικῶν καὶ θεομητορικῶν ἑορτῶν εἶναι συνήθως μία ἡμέρα (ἀλλὰ τὰ προεόρτια τῶν χριστουγέννων καὶ τῶν θεοφανείων εἶναι 5 καὶ 4 ἡμέραι ἀντιστοίχως), τὰ δὲ μεθέορτα ἐκτείνονται ἀπὸ μίαν ἕως ὀκτὼ ἡμέρας (ὑπαπαντὴ ἐντὸς τριωδίου, εὐαγγελισμός, θεοφάνεια, κοίμησις θεοτόκου). εἰδικὴ περίπτωσις μεθεόρτων εἶναι ἡ πασχάλιος περίοδος τοῦ πεντηκοσταρίου ἀπὸ τῆς δευτέρας τῆς διακαινησίμου μέχρι τῆς τετάρτης τῆς λεγομένης ἀποδόσεως τοῦ πάσχα. ἡ τάξις τῶν ἀκολουθιῶν τῶν ἀπλῶν καθημερινῶν μὲ προεόρτια ἢ μεθέορτα, ἄνευ μνήμης ἑορταζομένου ἀγίου, ὁμοιάζει κατὰ βάσιν μὲ τὴν προεκτεθεισάν τάξιν τῶν καθημερινῶν μετὰ παρακλητικῆς (§§2-30), μὲ τὴν σημαντικὴν ὅμως διαφορὰν ὅτι ἡ παρακλητικὴ ἐν ταῖς καθημεριναῖς σχολάζει (πλὴν τῶν κυριακῶν) καὶ ἀντικαθίσταται ὑπὸ τῆς προεορτίου ἢ μεθεόρτου ἀκολουθίας τοῦ μηναίου (ἢ τοῦ πεντηκοσταρίου). διὰ τοῦτο εἰδικῶς αἱ ἀκολουθίαι τοῦ σαββάτου ψάλλονται ὅπως ἀκριβῶς καὶ τῶν λοιπῶν καθημερινῶν. μετὰ τῆς προεορτίου ἢ μεθεόρτου ἀκολουθίας συμπάλλεται καὶ ὁ ἐν τῷ μηναίῳ ἅγιος τῆς ἡμέρας, ὁ ὁποῖος δυνατὸν νὰ ἔχη ἀκολουθίαν ἑορτάσιμον εἴτε μὴ ἑορτάσιμον. ἐνταῦθα παρατίθενται αἱ σημαντικώτεραι διατάξεις τῶν περιπτώσεων αὐτῶν (πλὴν τῶν ἀποδόσεων), κυρίως εἰς τὰ σημεία ὅπου διαφέρουν ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν ἀκολουθιῶν μετὰ παρακλητικῆς· ὡς βάσις λαμβάνονται αἱ τοῦ μηναίου περιπτώσεις, ἀλλὰ πολλαὶ διατάξεις ἰσχύουν καὶ διὰ τὸ πεντηκοστάριον.

Ο ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

§53. Μετὰ τὸν προοιμιακὸν στιχολογεῖται τὸ ἐνδιάτακτον κάθισμα τοῦ ψαλτηρίου, τὸ ὁποῖον μόνον εἰς τὴν πρώτην μεθέορτον ἡμέραν ἀφ' ἑσπέρας τῶν δεσποτικῶν καὶ θεομητορικῶν ἑορτῶν δὲν στιχολογεῖται. εἰς τὸ «Κύριε, ἐκέκραξα» (ψαλλόμενον ὡς ἐν τῷ ψαλτηρίῳ), στιχηρὰ προεόρτια (ἢ μεθέορτα) 3 καὶ τοῦ ἀγίου ἕτερα 3. ἐὰν ὑπάρχουν δύο ἅγιοι μὲ ἰδιαιτέραν ἕκαστος ἀκολουθίαν, ψάλλονται καὶ τὰ ἕξ στιχηρὰ αὐτῶν, ὡς ἐν τῷ μηναίῳ. Δόξα, τοῦ ἀγίου, ἂν ὑπάρχη, Καὶ νῦν, τὸ προεόρτιον (ἢ μεθέορτον) ἰδιόμελον· ἄλλως Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ προεόρτιον (ἢ μεθέορτον). τῇ

παρασκευῇ ἐσπέρας δὲν λέγεται τὸ ἀ' θεοτοκίον τοῦ ἤχου, διότι δὲν ψάλλεται ὀκτώηχος.

§54. Ἄν ὁ ἅγιος τοῦ μηναίου εἶναι ἐπισήμως ἐορταζόμενος ἢ ἂν πρόκειται νὰ ψαλῆ μέγα προκείμενον ἢ ἂν τελῆται ὁ ἐσπερινὸς τῆς ἀποδόσεως τῆς ἐορτῆς, γίνεται εἴσοδος ὡς συνήθως εἰς τὰς λοιπὰς καθημερινὰς εἴσοδος δὲν γίνεται. ἀπόστιχα λέγονται τὰ προεόρτια ἢ μεθέορτα (ἢ τὰ τοῦ ἁγίου) μετὰ τῶν στίχων αὐτῶν ὡς ἐν τῷ μηναίῳ. Δόξα, (τοῦ ἁγίου, ἂν ὑπάρχη.) Καὶ νῦν, τὸ προεόρτιον (ἢ μεθέορτον) ἰδιόμελον.

§55. Τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου, ἂν δικαιῶται (§9), Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ προεόρτιον (ἢ τὸ τῆς τυχούσης ἐορτῆς). ἐν τοῖς προεορτίοις τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Φώτων λέγεται πρῶτον τὸ προεόρτιον ἀπολυτίκιον, Δόξα, τοῦ ἁγίου, Καὶ νῦν, πάλιν τὸ προεόρτιον. ἐὰν ὑπάρχουν δύο ἅγιοι δικαιούμενοι ἕκαστος ἀπολυτικίου, ψάλλεται τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ ἀ', Δόξα, τὸ τοῦ β', Καὶ νῦν, τὸ προεόρτιον ἢ τῆς ἐορτῆς. ἐὰν ἢ ἐν τῷ μηναίῳ ἀκολουθία τοῦ ἁγίου στερεῖται δοξαστικοῦ, ψάλλεται τὸ προεόρτιον ἀπολυτίκιον ἢ τὸ τῆς ἐορτῆς ἅπαξ. ἢ συνήθης μεγάλη ἀπόλυσις ἄνευ ἰδιαιτέρου χαρακτηριστικοῦ κατὰ τὰς προεορτίους ἡμέρας κατὰ τὰς μεθέορτους ὁμως ἡμέρας λέγεται μετὰ τοῦ ὀριζομένου ἐν τῷ τυπικῷ χαρακτηριστικοῦ τῆς ἐορτῆς.

ΑΠΟΔΕΙΠΝΟΝ ΚΑΙ ΜΕΣΟΝΥΚΤΙΚΟΝ

[§56. Ἀπόδειπνον λέγεται τὸ μικρόν (§11), ἀλλὰ μετὰ τὸ τελευταῖον τρισάγιον κ.λπ., λέγεται τὸ προεόρτιον ἢ τὸ τῆς τυχούσης ἐορτῆς κοντάκιον.]

§57. Μεσονυχτικὸν τὸ καθ' ἡμέραν (ἢ τὸ τοῦ σαββάτου) ὡς ἐν τῷ ὠρολογίῳ. ἀντὶ τῶν τροπαρίων «Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται» κ.λπ. (ἢ ἐν σαββάτῳ ἀντὶ τῶν «Ἄκτιστε φύσις» κ.λπ.) λέγεται τὸ προεόρτιον ἀπολυτίκιον (ἢ τὸ τῆς ἐορτῆς), ἀντὶ δὲ τῶν τροπαρίων «Μνήσθητι, Κύριε» τὸ προεόρτιον κοντάκιον (ἢ τὸ τῆς ἐορτῆς).

Ο ΟΡΘΟΣ

§58. Μετὰ τὸ «Θεὸς Κύριος» (ὃ περ λέγεται καὶ εἰς τὰ προεόρτια ἢ μεθέορτα σάββατα), τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου τοῦ μηναίου (ἐὰν δικαιῶται, §9), Δόξα, τὸ αὐτό, Καὶ νῦν, τὸ προεόρτιον ἢ τὸ τῆς ἐορτῆς (ἐὰν ὑπάρχουν ἀπολυτίκια δύο ἁγίων, λέγονται ὡς ἐν §55). ἐὰν ἢ ἀκολουθία τοῦ ἐν τῷ μηναίῳ ἁγίου στερεῖται δοξαστικοῦ, ψάλλεται μόνον τὸ προεόρτιον ἀπολυτίκιον (ἢ τὸ τῆς ἐορτῆς) ἐκ δευτέρου. [στιχολογοῦνται δύο

καθίσματα τοῦ φαλτηρίου.] ὑμνολογικὰ καθίσματα τὰ ἐν τῷ μηναίῳ προεόρτια (ἢ μεθέορτα) δις ἕκαστον (μετὰ τοῦ Δόξα, Καὶ νῦν). ἂν ἔχη ἡ ἀκολουθία τοῦ ἁγίου καθίσματα, ψάλλονται ταῦτα ἐπισφραγιζόμενα εἰς τὸ Καὶ νῦν μὲ τὰ προεόρτια ἢ μεθέορτα. ὁ ν' ψαλμὸς χῦμα.

§59. **Κανόνες** ὁ προεόρτιος (ἢ ὁ τῆς ἑορτῆς), καὶ ὁ τοῦ ἁγίου (ἢ οἱ δύο τῶν ἁγίων) τοῦ μηναίου [προϋμνία τῶν τροπαρίων βλέπε εἰς §19]. ἐὰν ἡ ἑορτὴ ἔχη δύο κανόνας, ἐν τοῖς μεθέορτοις λέγομεν ἀνὰ ἓνα καθ' ἑκάστην ἐναλλάξ. μεσώδια καθίσματα τὰ τοῦ μηναίου. ἐὰν ὁ ἐν τῷ μηναίῳ ἅγιος εἶναι ἐπισήμως ἑορταζόμενος (μετὰ εὐαγγελίου εἰς τὸν ὄρθρον καὶ δοξολογίας μεγάλης), λέγονται αἱ κατὰ τὸ τυπικὸν καταβασίαι τῆς περιόδου. εἰ δ' ἄλλως δὲν λέγονται καταβασίαι, ἀλλὰ μόνον οἱ εἴρμοι τῶν ᾠδῶν γ', ς', η' καὶ θ' τοῦ τελευταίου κανόνος, ὡς προεγράφη (§§21-23). κοντάκιον καὶ οἶκος τοῦ ἁγίου ἐκ τοῦ μηναίου, ἐὰν ὑπάρχη· εἰ δὲ μὴ, τὸ προεόρτιον κοντάκιον ἢ τὸ τῆς ἑορτῆς. στιχολογοῦμεν τὴν ᾠδὴν τῆς θεοτόκου «Τὴν τιμιωτέραν».

§60. **Ἐξαποστειλάρια** τοῦ ἁγίου (ἢ τῶν ἁγίων), ἐὰν ἔχη, καὶ προεόρτιον (ἢ μεθέορτον)· εἰ δὲ μὴ, τὸ προεόρτιον ἢ μεθέορτον ἐξαποστειλάριον ἐκ δευτέρου. ἐν τοῖς προεορτίοις τῶν χριστουγέννων λέγεται τὸ προεόρτιον ἐξαποστειλάριον, τὸ τοῦ ἁγίου, καὶ εἶτα ἕτερον προεόρτιον. ἐὰν δὲν ὑπάρχη μεθέορτον ἐξαποστειλάριον, λέγεται τὸ τῆς κυρίας ἡμέρας τῆς ἑορτῆς.

§61. Ἐὰν ὁ ἅγιος ἔχη μεγάλην δοξολογίαν, ψάλλεται τὸ «Πᾶσα πνοή» κ.λπ., τὰ στιχηρὰ τοῦ ἁγίου εἰς 4, Δόξα, τοῦ ἁγίου, Καὶ νῦν, προεόρτιον ἢ μεθέορτον· δοξολογία μεγάλη, ἀπολυτίκια τοῦ ἁγίου (ἢ τῶν ἁγίων) καὶ τὸ προεόρτιον ἢ τῆς ἑορτῆς (§55).

§62. Μὴ λεγομένης μεγάλης δοξολογίας, εἰς τοὺς αἶνους ψάλλονται τὰ δι' αὐτοὺς τυχὸν ὑπάρχοντα ἐν τῷ μηναίῳ στιχηρὰ μετὰ τοῦ Δόξα, Καὶ νῦν, αὐτῶν· ἐὰν ὅμως δὲν ὑπάρχουν στιχηρὰ διὰ τοὺς αἶνους, λέγονται μόνον οἱ τρεῖς ψαλμοὶ τῶν αἰνῶν μὲ τοὺς ἐν τέλει στίχους Δόξα, Καὶ νῦν (ἄνευ μέλους καὶ ἄνευ στιχηρῶν). εἶτα «Σοὶ δόξα πρέπει» καὶ ἡ δοξολογία χῦμα. ἀπόστιχα τὰ προεόρτια ἢ μεθέορτα μετὰ τῶν στίχων αὐτῶν, Δόξα, τοῦ ἁγίου, ἂν ὑπάρχη, Καὶ νῦν, προεόρτιον ἢ μεθέορτον· εἰ δ' ἄλλως, Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ προεόρτιον ἢ μεθέορτον. ἀπολυτίκιον (τοῦ ἁγίου, ἂν δικαιούται καὶ) τὸ προεόρτιον ἢ τῆς ἑορτῆς. ἀπόλυσις ὡς ἐν τῷ ἑσπερινῷ (§55). [μὴ τελουμένης θείας λειτουργίας, μετὰ τὰ ἀπολυτίκια ἢ ἀκολουθία διεξάγεται ὡς ἐν §28.]

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

§63. Ἐν προεορτίῳ περιόδῳ ἀντίφωνα καὶ εἰσοδικὸν τὰ συνήθη τῆς λειτουργίας (βλέπε §29). ἐν μεθεόρτῳ περιόδῳ τὰ ἀντίφωνα τῆς προλαβούσης ἑορτῆς (ἢ πάλιν τὰ «συνήθη»), ἀλλὰ εἰσοδικὸν «Δεῦτε προσκυνήσωμεν... Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ...» μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ τῆς ἑορτῆς. μετὰ τὴν εἴσοδον ἀπολυτίκια τὸ προεόρτιον (ἢ τῆς ἑορτῆς), τοῦ ἁγίου (ἢ τῶν ἁγίων) τῆς ἡμέρας, ἂν δικαιῶται, καὶ τοῦ ἁγίου τοῦ ναοῦ· ἐπισφραγιστικὸν κοντάκιον τὸ προεόρτιον ἢ τὸ τῆς ἑορτῆς. τρισάγιον. ἀπόστολος καὶ εὐαγγέλιον τῆς ἡμέρας ἢ τὰ ὑπὸ τοῦ τυπικοῦ ὀριζόμενα. εἰς τὸ «Ἐξαίρετως» ψάλλεται τὸ «Ἄξιον ἐστίν». ἐὰν ὁ ἅγιος τῆς ἡμέρας εἶναι ἑορταζόμενος, ψάλλεται τὸ κοινωνικὸν αὐτοῦ, εἰ δ' ἄλλως τὸ τῆς ἡμέρας [μόνον εἰς τὰ μεθεόρτα δυνατὸν νὰ ψαλῆ καὶ τὸ κοινωνικὸν τῆς προλαβούσης ἑορτῆς]. «Εἶδομεν τὸ φῶς». «Πληρωθῆτω». ἀπόλυσις ὡς ἐν τῷ ἔσπερινῳ.

4) ΑΝΤΙΦΩΝΑ ΚΑΙ ΤΥΠΙΚΑ

§64. Εἰς ἐκάστην λειτουργίαν ψάλλονται ἢ τρία ἀντίφωνα ἢ τὰ τυπικὰ μετὰ τῶν μακαρισμῶν. τὸ Τ.Μ.Ε. ὀρίζει τὰ ἀρχαῖα ἀντίφωνα (ὄρα ἐνταῦθα §29) διὰ πάσας τὰς ἀπλᾶς καθημερινάς, δι' ὃ καλοῦνται καὶ ἀντίφωνα «συνήθη» ἢ «τῶν καθημερινῶν»· διὰ δὲ τὰς δεσποτικὰς καὶ θεομητορικὰς ἑορτὰς ὀρίζει ἀπαραιτήτως τὰ εἰδικὰ αὐτῶν ἀντίφωνα, ἐνῶ διὰ τὰς κυριακὰς καὶ τὰς μνήμας ἁγίων τὰ τυπικὰ (ψαλμοὶ ρβ' καὶ ρμε') μετὰ τροπαρίων εἰς τοὺς μακαρισμοὺς, ἀλλ' εἰς τὰς ἐνορίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προτιμῶνται ἀντὶ τῶν τυπικῶν τὰ ἀντίφωνα ὡς ἐναρμονιζόμενα καλλίτερον μὲ τὴν δομὴν τῆς λειτουργίας καὶ χάριν συντομίας.

§65. Ἀντίφωνα εἶναι κυρίως οἱ ψαλμικοὶ στίχοι, καὶ ὄχι μόνον τῶν ἐφύμνια· ἐπομένως ἀπαραιτήτως εἰς ἕκαστον ἀντίφωνον πρέπει νὰ λέγωνται οἱ στίχοι αὐτοῦ. τὰ συνήθη ἀντίφωνα δύνανται νὰ ψάλλωνται καὶ ἐν κυριακῇ (κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν) ἢ ἐν μνήμῃ ἁγίου. ἕκαστον ἀντίφωνον πρέπει νὰ κατακλείεται μὲ Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ δὲ ἐφύμνιον τοῦ γ' ἀντιφώνου τῶν καθημερινῶν πρέπει νὰ ἔχῃ περιεχόμενον δεσποτικὸν διὰ τὸν ἐν τῇ μορφῇ τοῦ εὐαγγελίου εἰσερχόμενον Κύριον, καὶ νὰ μὴ εἶναι ἀναφερόμενον εἰς ἁγίους (πρβλ. Τ.Μ.Ε., προθεωρία §37). τὰ ἀντίφωνα τῶν δεσποτικῶν καὶ θεομητορικῶν ἑορτῶν ψάλλονται ἐπίσης εἰς τὰς μεθεόρτους καθημερινὰς καὶ κυριακὰς ἄχρι τῆς ἀποδόσεως.

§66. Τὰ τυπικὰ καὶ οἱ μακαρισμοὶ δύνανται νὰ λέγωνται καὶ ἐν καθημερινῇ, κατὰ τὴν μοναστηριακὴν τάξιν καὶ τὴν παρακλητικὴν, καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ ἡμέρᾳ πλὴν τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν, ἐν αἷς ἀπαραιτήτως λέγονται ἀντίφωνα· ἀλλ' εἰς τὰς ἀποδόσεις αὐτῶν δύνανται νὰ ψαλοῦν τὰ τυπικὰ μετὰ τῶν μακαρισμῶν. εἰς τοὺς μακαρισμοὺς συνάπτονται τροπάρια ὡς ἑξῆς.

1– Ἐν ταῖς καθημεριναῖς·

α) εἰς τὰς ἀπλᾶς καθημερινὰς τὰ 6 τροπάρια τῆς παρακλητικῆς·

β) ἐν ἑορτῇ ἢ μνήμῃ ἀγίου ἢ γ' καὶ ἢ f' ὠδῇ τοῦ κανόνος εἰς 8· ἂν ὑπάρχουν δύο κανόνες, ἢ γ' ὠδῇ τοῦ α' κανόνος καὶ ἢ f' ὠδῇ τοῦ β'.

2– Ἐν ταῖς κυριακαῖς·

α) εἰς τὰς ἀπλᾶς κυριακάς τὰ 8 ἀναστάσιμα τροπάρια τῆς παρακλητικῆς·

β) εἰς κυριακὴν μετὰ ἑορτῆς ἢ μεθέορτον ἢ μετὰ μνήμης ἀγίου 4 ἀναστάσιμα τροπάρια ἐκ τῆς παρακλητικῆς καὶ 4 ἐκ τῆς f' ὠδῆς τῆς ἑορτῆς ἢ τοῦ ἀγίου· ἂν ἡ ἑορτὴ ἢ ὁ ἅγιος ἔχῃ δύο κανόνες, 4 τροπάρια τῆς παρακλητικῆς, [4 ἐκ τῆς γ' ὠδῆς τοῦ α'] καὶ 4 ἐκ τῆς f' ὠδῆς τοῦ β' κανόνος·

γ') ἐν κυριακῇ μεθεόρτῳ ἢ τριωδίου ἢ πεντηκοσταρίου μετὰ μνήμης ἀγίου, 4 τροπάρια τῆς παρακλητικῆς, 4 ἐκ τῆς γ' ὠδῆς τῆς ἑορτῆς καὶ 4 ἐκ τῆς f' ὠδῆς τοῦ ἀγίου.

Εἰδικώτεραι διατάξεις ἀναφέρονται εἰς τὸ T.M.E. καὶ τὰ ἄλλα τυπικὰ δι' ἐκάστην τυπικὴν περίπτωσιν.

Διονύσιος Ἀνατολικιώτης